

Sygn. akt I UK 104/19

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z odwołania M.S.
przeciwko Szefowi Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Z.
o jednorazowe odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 22 lutego 2018 r., sygn. akt V Ua [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. odstępuje od obciążania ubezpieczonego obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego (w tym kosztów zastępstwa procesowego) na rzecz pozwanego organu rentowego.**

UZASADNIENIE

Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Z. (organ rentowy), decyzją z 27 stycznia 2014 r., odmówił M.S. (ubezpieczonemu) jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku pozostającego w związku ze służbą wojskową, zaistniałego 3 października 1981 r., w wyniku stwierdzenia, że długotrwały uszczerbek na zdrowiu poszkodowanego w wysokości 10% powstał po upływie trzech lat od daty wypadku.

Odwołanie od decyzji Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Z. wnioś M.S., twierdząc, że uszczerbek na zdrowiu wystąpił już w dacie zdarzenia uznanego za wypadek pozostający w związku ze służbą wojskową i powstał niezwłocznie po tym zdarzeniu.

Sąd Rejonowy w K., wyrokiem z 20 czerwca 2017 r., uwzględniając częściowo odwołanie M.S. od decyzji organu rentowego, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał M.S. prawo do jednorazowego odszkodowania za 5% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu z tytułu wypadku zaistniałego w dniu 3 października 1981 r. pozostającego w związku ze służbą wojskową.

Sąd Rejonowy ustalił, że M.S. został poszkodowany w wyniku zdarzenia z 3 października 1981 r. zakwalifikowanego jako wypadek pozostający w związku z pełnieniem służby wojskowej w rozumieniu art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1950). Wypadek polegał na tym, że ubezpieczony spadł w czasie snu z górnej półki w wagonie kolejowym, w którym nocowała kadra zawodowa żołnierzy podczas powrotu z poligonu. Spadając z miejsca do spania, ubezpieczony uderzył się w okolicę lędźwiową. Po wypadku był leczony w Przychodni Wojskowej przy Szpitalu Wojskowym w P.

M.S. odszedł z zawodowej służby wojskowej w sierpniu 1992 r. w stopniu majora. Na początku marca 2006 r. złożył wniosek o sporządzenie protokołu powypadkowego. W listopadzie 2006 r. został sporządzony protokół powypadkowy, w którym ustalono, że wypadek zdarzył się 3 października 1981 r. w godzinach nocnych. Poszkodowany uczestniczył w szkoleniu poligonowym i podczas transportu kolejowego spadł z górnej półki na podłogę wagonu, a wypadek spowodował uraz okolic dolnej części pleców i bioder. Wskutek wypadku ubezpieczony doznał zespołu bólowego w okolicy lędźwi. M.S. otrzymał protokół powypadkowy 13 listopada 2006 r. i złożył wniosek o ustalenie uszczerbku na zdrowiu.

Terenowa Wojskowa Komisja Lekarska w K. orzeczeniem z 1 grudnia 2006 r. ustaliła uszczerbek na zdrowiu ubezpieczonego spowodowany wypadkiem z 3 października 1091 r. w wysokości 0%. W związku z tym Szef Wojewódzkiego

Sztabu Wojskowego w Z., decyzją z 21 lutego 2007 r., odmówił ubezpieczonemu przyznania jednorazowego odszkodowania.

Postanowieniem z 20 listopada 2012 r. wznowiono postępowanie odszkodowawcze, zakończone ostateczną decyzją Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Z. z 21 lutego 2007 r., albowiem ujawnione zostały nowe dowody w postaci zdjęć RTG. M.S. został ponownie skierowany na badania do Terenowej Wojskowej Komisji Lekarskiej w K. w celu ustalenia stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu.

Terenowa Wojskowa Komisja Lekarska w K. wydała orzeczenie z 21 grudnia 2012 r., w którym, po rozpoznaniu dawno przebytego złamania kręgu Th11 u osoby z wielopoziomową dyskopatią i zespołem bólowym kręgosłupa, ustaliła długotrwały uszczerbek na zdrowiu spowodowany wypadkiem z 3 października 1981 r. na 10%. M.S. wniósł odwołanie od tego orzeczenia, w wyniku czego Centralna Wojskowa Komisja Lekarska uchyliła zaskarżone orzeczenie i przekazała sprawę do ponownego rozpoznania przez Rejonową Wojskową Komisję Lekarską w K., która orzeczeniem z 5 lipca 2013 r. ustaliła, że następstwem wypadku jest przewlekły zespół bólowy kręgosłupa po dawno przebyłym złamaniu trzonu kręgu Th11 z dużymi wtórnymi pourazowymi zmianami zwyrodnieniowo-wytwórczymi kręgów Th10, Th11 i Th12 oraz dyskopatią Th11 i Th12, ponadto orzekła, że długotrwały uszczerbek na zdrowiu M.S. spowodowany wypadkiem z 3 października 1981 r. wynosi 10%, z tym że uszczerbek ten powstał po upływie trzech lat od daty wypadku.

Na podstawie orzeczenia Rejonowej Wojskowej Komisji Lekarskiej w K. Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Z. wydał 27 stycznia 2014 r. zaskarżoną decyzję, w której odmówił M.S. przyznania jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku z 3 października 1981 r., pozostającego w związku ze służbą wojskową, ponieważ uszczerbek na zdrowiu powstał po upływie trzech lat od daty zdarzenia uznanego za wypadek pozostający w związku ze służbą wojskową.

Rozpoznając odwołanie ubezpieczonego, Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii łącznej biegłych sądowych lekarzy ortopedy i neurologa na okoliczność ustalenia wielkości stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego spowodowanego wypadkiem pozostającym w związku ze służbą

wojskową oraz na okoliczność ustalenia, kiedy ten uszczerbek zaistniał. Mimo szczegółowej i dogłębnej analizy akt sprawy, dokumentacji medycznej M.S. i po przeprowadzeniu jego badań oraz wywiadu lekarskiego, biegli nie potrafili odpowiedzieć na pytanie Sądu pierwszej instancji, czy uszczerbek na zdrowiu ubezpieczonego powstał w okresie 3 lat od daty wypadku, czy też w okresie powyżej 3 lat od wypadku, zaś ich ustalenia odnośnie do uszczerbku procentowego nie były stanowcze i kategoryczne, ponieważ biegli mieli wątpliwości co do faktycznych następstw wypadku z 3 października 1981 r. We wspólnych wnioskach biegli stwierdzili, że obecnie brak jest jednoznacznych dowodów na to, że stwierdzone urazy powstały podczas wypadku z 3 października 1981 r., ponieważ ubezpieczony kilkakrotnie ulegał urazom. W dostępnej dokumentacji medycznej brak jest jednoznacznego czasowego związku powstania dolegliwości bólowych kręgosłupa z urazem doznany 3 października 1981 r. Ostatecznie biegli stwierdzili, że trwałe uszczerbek na zdrowiu związany ze złamaniem kręgów Th11 i Th12 wynosi 5% a trwałe uszczerbek na zdrowiu związany ze złamaniem kości krzyżowej również 5%. Jednocześnie brak jest możliwości jednoznacznego ustalenia, kiedy te uszczerbki powstały.

W związku z kwestionowaniem opinii biegłych przez strony, Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w S. na okoliczność ustalenia wielkości stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego spowodowanego wypadkiem z 3 października 1981 r. pozostającym w związku ze służbą wojskową oraz na okoliczność ustalenia, kiedy ten uszczerbek powstał, zaznaczając, że opinia powinna być sporządzona z udziałem lekarzy specjalistów: ortopedy, neurologa, urologa i pulmonologa.

Powołany do wydania opinii Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego stwierdził, że rozpoznany urazowy zespół korzonkowy: bólowy, ruchowy i czuciowy odcinka lędźwiowo-krzyżowego średniego stopnia powoduje 10% stałego uszczerbku na zdrowiu, przy czym aktualny stan zdrowia ubezpieczonego oceniono, biorąc pod uwagę wypadek z 1981 r. oraz naturalne zmiany w organizmie zachodzące z wiekiem. W ocenie biegłych z Instytutu Medycyny Pracy można stwierdzić, że stopień długotrwałego uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego przy jego zbadaniu w 8-12 tygodni po wypadku, jaki miał

miejsce 3 października 1981 r., należałoby ocenić na 5% przy opisanym rozpoznaniu.; taki uszczerbek powstał w wyniku doznanego 3 października 1981 r. urazu, który powinien być określony w czasie 8-12 tygodni po wypadku. Obecny stan zdrowia ubezpieczonego jest następstwem wielu innych okoliczności.

Sąd pierwszej instancji przyjął jako podstawę wyrokowania ustalenia i oceny Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w S. zawarte w opinii pisemnej oraz w wyjaśnieniach do opinii złożonych przez lekarza naczelnego tego Instytutu.

Biorąc pod uwagę opinie biegłych, Sąd Rejonowy ustalił, że u M.S. stwierdzono urazowy zespół korzonkowy: bólowy, ruchowy i czuciowy odcinka lędźwiowo-krzyżowego średniego stopnia, będący skutkiem wypadku pozostającego w związku ze służbą wojskową, który miał miejsce 3 października 1981 r., dający długotrwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 5%, ustalony na podstawie pkt 94c załącznika do rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 sierpnia 2003 r. w sprawie ustalania stopnia uszczerbku na zdrowiu oraz związku śmierci żołnierzy ze służbą wojskową wskutek wypadku lub choroby (jednolity tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 839), oraz że uszczerbek ten powstał w ciągu trzech lat od daty wypadku. Z tych przyczyn Sąd Rejonowy uznał, że zaskarżona decyzja Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Z. z 27 stycznia 2014 r. była błędna, zaś odwołanie M.S. co do zasady zasługiwało na uwzględnienie w zakresie przyznania mu prawa do jednorazowego odszkodowania za 5% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu z tytułu wypadku pozostającego w związku ze służbą wojskową.

Ubezpieczony M.S. wniósł apelację od wyroku Sądu Rejonowego, zaskarżając wyrok ten w całości i zgłaszając liczne zarzuty. Apelujący domagał się ustalenia uszczerbku w wysokości 10% z jednoczesnym przyznaniem mu jednorazowego odszkodowania w wysokości odpowiedniej do tego uszczerbku.

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z 22 lutego 2018 r., oddalił apelację.

Sąd drugiej instancji, przytaczając treść art. 1, art. 2 ust. 1, art. 4, art. 10 i art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1950), stwierdził, że Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe,

ocenił wiarygodność i moc dowodową zebranych dowodów, dokonał na tej podstawie prawidłowych i niezbędnych ustaleń faktycznych co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy i wydał zgodne z prawem orzeczenie.

Odnosząc się do zarzutów apelującego, Sąd Okręgowy podkreślił, że orzeczeniem z 5 lipca 2013 r. Rejonowa Wojskowa Komisja Lekarska w K. wprawdzie ustaliła długotrwały uszczerbek na zdrowiu wnioskodawcy w wysokości 10%, jednocześnie jednak przyjęła, że uszczerbek ten zaistniał po upływie trzech lat od daty wypadku. Opinia łączna sporządzona przez biegłych lekarzy ortopedę i neurologa, ustalająca długotrwały uszczerbek na zdrowiu wnioskodawcy w wysokości 5%, nie wskazywała, czy uszczerbek ten zaistniał w okresie trzech lat od daty wypadku, czy po upływie tego okresu. W związku z tym Sąd Rejonowy nie mógł na tej podstawie oprzeć swoich ustaleń i wydać orzeczenia. Konieczne było dopuszczenie dodatkowego dowodu z opinii Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w S.. W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego ustalono, że u ubezpieczonego występuje pourazowy zespół korzonkowy: bólowy, ruchowy i czuciowy odcinka lędźwiowo-krzyżowego średniego stopnia, będący skutkiem wypadku z 3 października 1981 r. pozostającego w związku ze służbą wojskową, który daje długotrwały uszczerbek na zdrowiu, przy czym uszczerbek wynoszący 5%, ustalony na podstawie pkt 94c załącznika do rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 sierpnia 2003 r. w sprawie ustalania stopnia uszczerbku na zdrowiu oraz związku śmierci żołnierzy ze służbą wojskową wskutek wypadku lub choroby (jednolity tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 839 ze zm.), powstał w ciągu trzech lat od daty wypadku.

Sąd odwoławczy podkreślił, że postępowanie dowodowe było o tyle utrudnione, że od daty wypadku do czasu orzekania o uszczerbku na zdrowiu z tego powodu minęło ponad 30 lat. Jednak, zdaniem Sądu Okręgowego, mimo tych trudności, do prawidłowo ustalonego stanu faktycznego zastosowano prawidłowe przepisy prawa a zarzuty apelującego w tym zakresie są jedynie polemiką z prawidłowym rozstrzygnięciem Sądu pierwszej instancji. Stan zdrowia ubezpieczonego oceniano, biorąc pod uwagę wypadek z 3 października 1981 r. oraz naturalne zmiany w organizmie człowieka zachodzące z wiekiem (ubezpieczony urodził się w 1951 r.). Wbrew zarzutom apelującego, ustalenie 5%

uszczerbku na zdrowiu nie stanowiło naruszenia przepisów rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 sierpnia 2003 r., ponieważ stwierdzone uszkodzenie ciała i określony na tej podstawie procentowy uszczerbek na zdrowiu mieszczą się w przedziale określonym w przepisach (między 5% a 25%).

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w K. wniósł M.S., zaskarżając wyrok ten w całości. Skargę oparto na podstawie naruszenia: 1) przepisów prawa materialnego – art. 15 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 i art. 10 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową oraz 2) przepisów postępowania – art. 233 § 1 k.p.c., art. 321 k.p.c., art. 378 § 1 w związku z art. 385 k.p.c., art. 381 k.p.c.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a w razie uznania, że podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona lub nieuzasadniona okazała się podstawa naruszenia przepisów postępowania, o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, pełnomocnik skarżącego powołał się na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne oraz potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądowym. Ponadto wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W ocenie autora skargi kasacyjnej istotność zagadnienia prawnego sprowadza się do oceny zakresu związania sądu przedmiotem orzekania. Innymi słowy, czy sąd może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem skarżącego, skoro przedmiotem zaskarżenia była decyzja o odmowie przyznania jednorazowego odszkodowania, a nie orzeczenie o ustaleniu długotrwałego uszczerbku. Orzeczenie o ustaleniu stopnia trwałego uszczerbku weszło już do obrotu prawnego, natomiast M.S. przed Sądem Okręgowym dochodził dalszego zwiększenia długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, skoro wojskowy organ rentowy wobec już skierowanego odwołania przekazał Sądowi do rozpoznania dalsze zgłoszone przez M.S. schorzenia, nieznanne wcześniej ani wnoszącemu, ani organowi wojskowemu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Z. wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna nie jest kolejnym środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Jej rozpoznanie doznaje licznych ograniczeń z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi dodatkowe uprawnienie strony, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Według tego przepisu, Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno zawierać odpowiednie skonkretyzowanie co najmniej jednej z przyczyn określonych – w ujęciu abstrakcyjnym – w czterech punktach art. 398⁹ § 1 k.p.c. Uzasadnienie wniosku powinno obejmować nie tylko samo skonkretyzowanie przyczyny, lecz także odpowiednią argumentację prawną, której zadaniem jest wykazanie, że dana przyczyna przyjęcia skargi do rozpoznania faktycznie występuje w rozpatrywanej sprawie. Argumentacja uzasadniająca wniosek powinna nawiązywać do ustawowo określonych przyczyn przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z zachowaniem standardu odpowiedniego do powagi postępowania kasacyjnego przed Sądem Najwyższym i umiejętności zawodowych wnoszących skargę profesjonalnych

pełnomocników (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 maja 2010 r., III UZ 2/10, LEX nr 622211).

Pełnomocnik skarżącego powołuje się na trzy okoliczności warunkujące przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania: (-) występowanie istotnego zagadnienia prawnego, (-) potrzebę wykładni przepisów prawa wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz (-) oczywistą zasadność skargi. Jednocześnie żadnej z tych przesłanek nie uzasadnia w odrębnym wywodzie zamieszczonym w uzasadnieniu skargi kasacyjnej.

Istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów lub budzących poważne wątpliwości interpretacyjne oraz oczywista zasadność skargi stanowią odrębne, szeroko komentowane w orzecznictwie i piśmiennictwie, przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). W judykaturze Sądu Najwyższego wyjaśniono wielokrotnie, jakim standardom powinno odpowiadać powołanie się na każdą z przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania. Są również dostępne liczne wypowiedzi doktryny na ten temat (komentarze, artykuły, monografie).

Pełnomocnik skarżącego ogranicza wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, formalnie oparty na trzech różnych przesłankach, jedynie do przytoczenia (sformułowania) zagadnienia prawnego, bez przedstawienia przy tym argumentacji prawnej, która pozwalałaby na zweryfikowanie na etapie tzw. przedsądu (posiedzenia niejawnego Sądu Najwyższego, w czasie którego dokonuje się wstępnej selekcji, czyli przyjęcia lub odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania) czy rzeczywiście w rozpoznawanej sprawie występuje na tyle istotne zagadnienie prawne, że powinno być ono rozstrzygnięte przez skład orzekający Sądu Najwyższego podczas merytorycznego rozpoznania skargi. Nie ujawnia przy tym, jakie przepisy prawa materialnego lub procesowego wymagają wykładni Sądu Najwyższego ze względu na rozbieżności w orzecznictwie sądów lub poważne wątpliwości interpretacyjne. Nie wyjaśnia również, w czym przejawia się oczywista zasadność skargi kasacyjnej, wiązana zwykle z oczywistym, widocznym na pierwszy rzut oka naruszeniem prawa, dostrzegalnym bez wdawania się w pogłębioną analizę ustalonego stanu faktycznego oraz zastosowanych przepisów. Z tych powodów Sąd Najwyższy nie był w stanie (nie miał możliwości) oceny, czy w

rozpoznawanej sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów prawa wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów ani czy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Na marginesie warto przypomnieć, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Dlatego nie może stanowić podstawy skargi kasacyjnej zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., który odnosi się bezpośrednio do oceny dowodów. Znacząca część uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej poświęcona jest naruszeniu tego przepisu, co miało polegać na „zupełnie dowolnym bezkrytycznym odniesieniu się Sądu Okręgowego w K. do zaprezentowanej oceny dowodów dokonanej przez Sąd Rejonowy w K.”. Ze względu na ograniczenia dotyczące podstaw kasacyjnych zarzuty te nie mogłyby podlegać merytorycznemu rozpoznaniu w razie przyjęcia skargi do rozpoznania.

Pozostaje zatem do oceny tylko twierdzenie pełnomocnika skarżącego o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Należy przede wszystkim podkreślić, że samo sformułowanie takiego zagadnienia jest dalece niewystarczające. Wnoszący skargę kasacyjną powinien oprócz sformułowania zagadnienia przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie to powinno być ponadto istotne ze względu na znaczenie przedstawionego przez skarżącego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa. Nie może mieć zatem charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej poszczególnych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, LEX nr 1678102). Zagadnienie przedstawione przez skarżącego – dotyczące „związania Sądu przedmiotem orzekania” – nie ma rangi doniosłości (istotności) i nie uzasadnia przyjęcia skargi do rozpoznania.

Formułując przytoczone zagadnienie prawne, pełnomocnik skarżącego błędnie określa przedmiot postępowania. Zakres i przedmiot rozpoznania sądowego w postępowaniu w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznacza treść decyzji organu rentowego, która w rozpoznawanej sprawie

dotyczyła prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku pozostającego w związku ze służbą wojskową. Przedmiotem rozpoznania nie był zatem jedynie jeden z elementów stanu faktycznego sprawy – procentowy uszczerbek na zdrowiu ubezpieczonego, lecz wszystkie przesłanki nabycia prawa do jednorazowego odszkodowania określone w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową. Przepis ten stanowi, że jednorazowe odszkodowanie przysługuje, jeżeli żołnierz doznał uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku w ciągu trzech lat od dnia wypadku (por. także wyrok Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2010 r., II UK 56/10, OSNP 2011 nr 23-24, poz. 306). Ponieważ wojskowy organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do jednorazowego odszkodowania w wyniku ustalenia, że długotrwały uszczerbek na zdrowiu powstał („zaistniał”) po upływie ponad trzech lat od daty wypadku, ustalenia Sądu Okręgowego skupiły się na ocenie, czy a jeśli tak to w jakim stopniu długotrwały uszczerbek na zdrowiu powstał przed upływem trzech lat od daty wypadku. Taka była istota sprawy (przedmiot rozpoznania) i tego dotyczył zaskarżony wyrok.

W sądowym postępowaniu odwoławczym sąd ma obowiązek dokonania oceny prawidłowości decyzji wojskowego organu rentowego w pełnym zakresie (co do wszystkich przesłanek przysługiwania prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku pozostającego w związku ze służbą wojskową), jeżeli jest to niezbędne do ustalenia, czy wydana decyzja jest zgodna z rzeczywistym stanem faktycznym i prawnym. Realizacja tak nakreślonego celu postępowania sądowego jest możliwa tylko wtedy, gdy sąd ubezpieczeń społecznych nie jest związany ustaleniami faktycznymi dokonanymi w postępowaniu przed wojskowym organem rentowym (ponieważ mogą one być błędne), w tym także orzeczeniem wojskowej komisji lekarskiej. Kontrola sądowa nad orzecznictwem organów rentowych (także wojskowych organów rentowych) nie polega tylko na badaniu ich legalności, lecz także (a nawet przede wszystkim) na kontroli ich merytorycznej zasadności.

Ustalenie stopnia uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego (skarżącego) było elementem ustalenia stanu faktycznego niezbędnego do zastosowania prawa

materialnego. W celu dokonania tego ustalenia Sąd *meriti* powołał biegłych i zasięgnął opinii Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego. Na podstawie opinii biegłych sądowych Sąd Okręgowy dokonał ostatecznego ustalenia stopnia uszczerbku na zdrowiu, daty jego powstania oraz pośrednio wysokości należnego skarżącemu jednorazowego odszkodowania (odpowiadającej uszczerbkowi wynoszącemu 5%).

Nie można twierdzić, że w jakikolwiek sposób „wiązące” było ustalenie stopnia uszczerbku na zdrowiu skarżącego przyjęte w zaskarżonej decyzji wojskowego organu rentowego. Decyzja ta została zaskarżona do sądu ubezpieczeń społecznych ze wszystkimi tego konsekwencjami – w tym ze skutkiem rozpoznania na nowo przez sąd wszystkich elementów stanu faktycznego w celu prawidłowego zastosowania prawa materialnego. Nie miała ona cechy „ostateczności” co do ustalenia stopnia uszczerbku na zdrowiu w tym znaczeniu, że skoro wojskowy organ rentowy przyjął, że ten uszczerbek wyniósł 10%, to sąd ubezpieczeń społecznych nie mógł ustalić – na podstawie oceny dokonanej przez biegłych lekarzy odpowiednich specjalności – innego (także niższego) stopnia uszczerbku.

Przyczyną wydania negatywnej dla ubezpieczonego decyzji przez wojskowy organ rentowy było stanowisko wojskowej komisji lekarskiej. Orzeczeniem z 5 lipca 2013 r. Rejonowa Wojskowa Komisja Lekarska w K. ustaliła, że długotrwały uszczerbek na zdrowiu M.S. spowodowany wypadkiem z 3 października 1981 r. wynosi 10% oraz jednocześnie, że uszczerbek na zdrowiu w takim rozmiarze zaistniał po upływie ponad trzech lat od dnia wypadku. Przy takim orzeczeniu organ rentowy nie mógł przyznać skarżącemu jednorazowego odszkodowania na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych, ponieważ odszkodowanie przysługuje, jeżeli żołnierz doznał uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku w ciągu trzech lat od dnia wypadku.

W postępowaniu sądowym zostało ustalone, że uszczerbek wynoszący 5% powstał przed upływem trzech lat od dnia wypadku, co otworzyło skarżącemu drogę do uzyskania jednorazowego odszkodowania, chociaż wojskowy organ rentowy odmówił mu tego świadczenia. Jedynie dzięki możliwości pełnego, merytorycznego zbadania sprawy przez sąd powszechny, powstała sposobność do

odmiennych ustaleń faktycznych i wydania decyzji pozytywnej dla skarżącego, nawet jeśli nie jest ona dla niego w pełni satysfakcjonująca.

W ocenie Sądu Najwyższego w rozpoznawanej sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawnego dotyczące zakresu związania sądu przedmiotem orzekania przez organ rentowy. Jest oczywiste, że sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem ubezpieczonego oraz treścią (zakresem, przedmiotem) decyzji organu rentowego. Jednocześnie w rozpoznawanej sprawie nie mamy do czynienia z sytuacją, w której Sąd Okręgowy wyrokował co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem skarżącego (domagającego się jednorazowego odszkodowania) oraz treścią decyzji wojskowego organu rentowego. Przedmiotem zaskarżenia była decyzja o odmowie przyznania jednorazowego odszkodowania i o tym orzekł Sąd Rejonowy, przyznając skarżącemu prawo do jednorazowego odszkodowania za 5% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu z tytułu wypadku pozostającego w związku ze służbą wojskową.

Z tych przyczyn, mając na uwadze w szczególności wady konstrukcyjne wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd Najwyższy postanowił, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz, na podstawie art. 102 k.p.c., odstąpić od obciążania ubezpieczonego obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanego organu rentowego.